

Strafverhoging voor VPT-feiten

Strafverhoging bij agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak; geen uitgemaakte zaak

Veilige Publieke Taak (VPT)-feiten

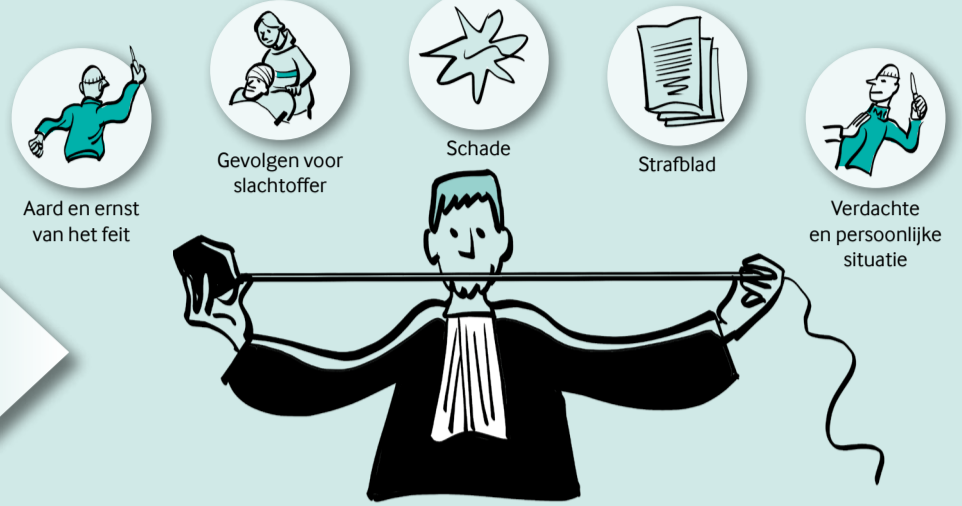
Verbaal geweld, fysiek geweld, intimidatie en bedreiging; agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak, zoals politie, boa's, ambulancepersoneel, burgemeesters en baliemedewerkers op het stadhuis.

Politiek-bestuurlijke context

Agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak dient streng te worden bestraft.

Het OM hanteert als uitgangspunt een 200% hogere strafeis.

Officieren van justitie

De officier van justitie bepaalt zijn eis in twee stappen.

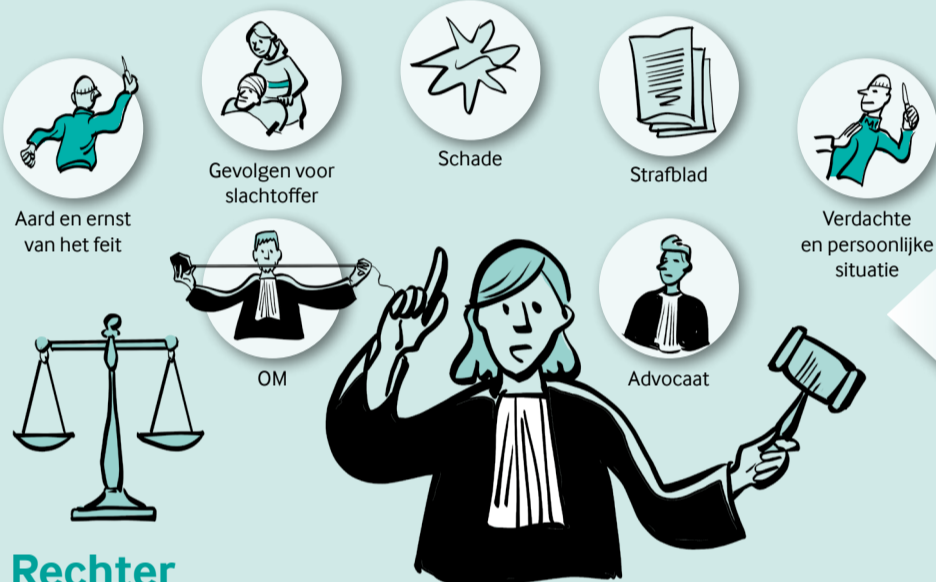
1. In OM-richtlijnen worden straffen genoemd die een passend vertrekpunt zijn voor de straftoemeting, op basis van de aard en ernst van het strafbare feit en recidive. Wanneer sprake is van een VPT-feit, geldt op basis van het OM-beleid het uitgangspunt dat de basisstraf met 200% wordt verhoogd. In de praktijk echter wordt door officieren van justitie enige verhoging toegepast, maar zelden zo veel als 200%.

2. Vervolgens maakt de officier van justitie een afweging op basis van alle feiten en omstandigheden van de zaak, waaronder de aard en ernst van het feit, de gevolgen voor het slachtoffer, de eventuele schade, het strafblad van de verdachte en diens persoonlijke omstandigheden. Maatwerk wordt beoogd.

STRAFEIS

Een strafsoort (boete, taakstraf, gevangenisstraf), modaliteit (voorwaardelijk, onvoorwaardelijk) en hoogte.

Rechter

Rechters zijn binnen de wettelijke grenzen vrij om een passende straf te bepalen. De Rechtspraak kent daarom geen straftoemtingsbeleid. Wel zijn er oriëntatiepunten die rechters als richtinggevend kunnen raadplegen voor het bepalen van een straf. Dit is niet verplicht en gebeurt in sterk wisselende mate.

In alle gevallen bepaalt uiteindelijk de weging van alle relevante factoren de strafsoort en de strafhoogte. Daarbij staan de aard en ernst van het strafbare feit, de omstandigheden waaronder het is begaan en de persoonlijke omstandigheden van de verdachte centraal. Het VPT-aspect wordt bijna altijd in aanmerking genomen door de rechters; het is een aspect van de aard en ernst van het strafbare feit. Dat kan maar hoeft niet noodzakelijkerwijs te leiden tot een strafverhoging.

Bij de gedachtenvorming over een straf wordt door rechters ook de strafeis van de officier van justitie in aanmerking genomen. Als rechters reden zien om van de strafeis af te wijken, doen zij dat. Dit kan leiden tot een lagere straf dan door de officier is geëist.

STRAFOPLEGGING

Een strafsoort (boete, taakstraf, gevangenisstraf), modaliteit (voorwaardelijk, onvoorwaardelijk) en hoogte.

Als je haar niet meeneemt, maak ik je dood!

VOORBEELD

Bedreiging met een levensdelict (art. 285 Sr)

Een ambulance is op een melding afgekomen dat een vrouw van 72 onwel is geworden. De ambulancemedewerkers vinden het niet nodig om de vrouw mee te nemen. Diens zoon reageert agressief en zegt dreigend: 'Als je haar niet meeneemt, maak ik je dood!'

OM. Stap 1. Basisstraf + strafverhoging. Stap 2. Is dit de eerste keer? Hoe waren de omstandigheden? Welke emoties speelden mee? Strafeis is maatwerk.

Rechtspraak. Weging van alle relevante factoren. Strafoplegging is maatwerk.

Mogelijke 'strafverhogende' factoren: familieleden stonden boos aanmoedigend te schreeuwen; zoon sloeg vorige maand een politiemedewerker.

Mogelijke 'strafverlagende' factoren: zoon handelde uit invoelbaar verdriet en onmacht; had op vergelijkbare wijze zijn vrouw verloren; heeft spijt betuigd en excuus aangeboden.

Hoeveel hoger is de straf dan bij VPT-feiten?

Dat kan simpelweg niet worden vastgesteld. Soms is de straf hoger, soms is de straf lager dan bij vergelijkbare delicten. Het bepalen van een straf is geen optelsom van verschillende losse aspecten, maar een gewogen oordeel van alle relevante factoren. Daarbij is iedere zaak uniek. Uit de analyse van de OM-data blijkt in ieder geval niet dat sprake is van + 200% hogere straffen bij VPT-feiten; als er al sprake is van strafverhoging is deze doorgaans veel lager.

Overigens zijn er binnen de context van dit onderzoek geen aanwijzingen dat een hogere straf een meer betekenisvolle straf is.

Dus officieren van justitie en rechters vinden VPT niet belangrijk?

Jawel, ze rekenen het de verdachte aan dat geweld wordt gebruikt tegen medewerkers met een publieke taak, en zeker als dit doelbewust is geweest. Ze vinden een (iets) hogere straf bij VPT-delicten op zijn plaats, omdat daarmee een signaal wordt afgegeven richting maatschappij en daders, maar er is geen draagvlak voor een strafverhogingspercentage van 200%. VPT betreft slechts een van de factoren die meeweegt in de straftoemeting.

VOORBEELD

Openlijke geweldpleging (art. 141 Sr)

Na een voetbalwedstrijd zoekt een groep van tien supporters van de verliezende partij buiten het stadion de confrontatie op met een groep politieagenten. Vier agenten raken daarbij gewond. Een van hen loopt een hersenschudding op. De verdachte is één van de tien supporters. Er is niet vast te stellen of de verdachte zelf letsel heeft toegebracht. Wel dat hij actief heeft meegedaan met de vechtpartij.

OM. Stap 1. Basisstraf + strafverhoging. Stap 2. Is dit de eerste keer? Is sprake van drank- of drugsgebruik? Hoe is het incident verlopen? Heeft de verdachte een baan, een gezin? Strafeis is maatwerk.

Rechtspraak. Weging van alle relevante factoren. Strafoplegging is maatwerk.

Mogelijk 'strafverhogende' factoren: verdachte was flink onder invloed, verdachte is een bekende van de politie. Mogelijk 'strafverlagende' factoren: verdachte werd onder druk gezet door groepsgenoten; behandeling wordt belangrijker gevonden dan straf; gevangenisstraf wordt niet opgelegd om baan te kunnen behouden.